

ULKOMAISEN KIRJALLISUUDEN TARKASTELUA — GRANSKNING AV UTLÄNDSK LITTERATUR

BERNARD CRICK: *The American Science of Politics. Its Origins and Conditions.* Routledge & Kegan Paul, London 1959.

Vielä kirjansa loppupuolella lontoolainen Crick aprikoi, onko oikein väittää, että jokin luonnontieteiden menetelmä olisi sovellettavissa ns. yhteiskuntatieteiden alueelle. Varsinkin amerikkalaisten yliopistojen kurssikirjat antavat hänelle aiheen kriittisyyteen, koska »poliittinen tiede» on sekoitus tiedettä, kansalaiskasvatusta, demokratian ihanteita ja uskoa edistykseen. Perusta on luotu nuoren USA:n yhtenäisissä oloissa. Jatkuvasti ovat poliittinen tiede ja politiikka kietoutuneet toisiinsa eikä tiede ole vapautunut 18. vuosisadalta periytyvistä demokratian arvoarvostelmista. Alkuaikojen kuvaus on kirjassa antoisampi kuin osaksi pieneenkin tuntemukseen perustuvat oivallukset uuden tutkimuksen sisällöstä. — P. P.

MAURICE DUVERGER: *Méthodes de la science politique.* Presses Universitaires de France, Paris 1959.

Professori Duverger on jälleen täydentänyt runsasta tuotantoaan. Teos ei pyri tuomaan esille uutta, vaan kokoaa ranskalaisen opiskelijoiden ja tutkijoiden saataville poliittisen tieteen metodologian oleelliset tiedot. Alussa selvitetään valtiotieteen käsite ja historia. Varsinainen metodien esittely kohdistuu dokumenttien käyttöön, välittömään havaintojen tekoon sekä vertailuun ja systematisointiin. Kirjallisen lähdemateriaalin osuuteen tutkimuksessa sekä sisältöanalyysiin kiinnitetään runsaasti huomiota. Välittömän havaintomateriaalin tärkeimmät modernit tutkimusmenetelmät esitellään havainnollisesti ja tiiviisti. Lopuksi tarkastellaan poliittisen tieteen teorianmuodostusta ja periaateongelmia. Kunkin luvun yhteydessä on erinomainen valikoitu kirjallisuuskatsaus. Laajuudesta huolimatta (491 siv.) olisi suomentamista ehkä harkittava. — R. H.

NILS HERLITZ: *Nordisk offentlig rätt*. Stockholm 1958.

Professori Herlitz on koonnut vuosikymmeniä kestäneen opettajan, tutkijan ja valtiomiehen uransa antaman kokemuksen suurteokseen pohjoismaisesta julkisoikeudesta ja erityisesti hallinto-oikeudesta, jonka kirjoittamisen hän on aloittanut laajan vertailevan aineiston ja pitkäjänteisen suunnitelman pohjalla. Vain harvoissa tapauksissa on pohjoismaista oikeutta tällä tavoin vertailevasti käsitelty. Nyt ilmestyneet niteet, jotka sisältävät teoksen historiallisen ja valtio-oikeudellisen osan, riittävät jo osoittamaan, että vertaileva menettelytapa on onnistunut niin tieteelliseltä kuin käytännölliseltäkin kannalta katsoen. — K. S.

MORTON A. KAPLAN: *System and Process in International Politics*. New York 1957.

Morton A. Kaplans uppmärksammade metodologiska arbete i internationell politik kan ses som ett av de mest typiska utslagen av den entusiasm för »modellbyggande», som på de senaste åren varit på modet i samhällsvetenskaperna. De »modeller» som Kaplan presterar gäller fyra olika problemgrupper: den internationella politikens sytem, de processer, i vilka politiken förverkligas, de värden som den strävar att uppnå och den strategi som därvid begagnas. I det sistnämnda avsnittet behandlas utförligt den sk. spelteorins (game theory) betydelse för sammanhanget. Arbetet är inte lättillgängligt — en del av svårigheterna är dock skenbara och består i en ovanligt strikt tillämpad specialterminologi — och lockar till många invändningar, men står intellektuellt över de tämligen diffusa utredningar som är regel på detta område. — J.-M. J.

V. O. KEY, Jr.: *Politics, Parties and Pressure Groups*. Fourth Edition. Thomas Y. Crowell Company, New York 1958.

Tästä teoksesta, joka entuudestaan kuulune jokaisen poliittisesta elämästä kiinnostuneen henkilön kirjahyllyyn, on viiden vuoden välein ilmestynyt uudistettuja laitoksia ja sen painosluku nousee jo 20:een. Viimeksi ilmestynyt neljäs laitos noudattaa pääosiltaan entistä tuttua jäsentelyä, mutta teksti on läpikotaisin tarkistettu Yhdysvaltain poliittisessä elämässä Eisenhowerin valtakaudella tapahtuneen kehityksen (»Uusi republikanismi», työväen ammatillisten keskusjärjestöjen yhdistyminen) ja uusien tutkimustulosten mukaiseksi. Yksityisten lukujen kohdalla tapahtuneiden

onnistuneiden yhdistelyjen ja siirtojen jälkeen tutustuu kuin uuteen teokseen, jonka hankkimista entisen tilalle kannattaa vakavasti harkita, sillä se sisältää kauttaaltaan yhä punnitumpaa puhetta. — M. N.

ROBERT E. LANE: *Political Life. Why People get Involved in Politics*. Free Press, Glencoe, Ill. 1959.

Yalen yliopiston professori Robert E. Lane on ensimmäisenä laatinut kauan kaivatun yleisesityksen amerikkalaisten osallistumisesta poliittiseen elämään. Valinnan perusteita ei teoksessa käsitellä, vaan mm. äänestämistä, toimintaa vaalitaistelussa, yhteydenpitoa viranomaisiin, osallistumista puolueiden tilaisuuksiin ja niiden avustamista, poliittisen aineiston lukemista ja kuuntelemista, politiikasta keskustelemista ja järjestöihin liittymistä. Näistä seikoistahan on irrallisia tutkimuksia julkaistu satamäärin, ja käytettävissä on nyt myös ollut monen tutkijan julkaisematonta empiiristä aineistoa. Tulkinta on pätevän psykologin työtä, mutta lukija tuskin tarvitsee lopuksi ohjeita siitä, miten muinaiset demokratiaa koskevat unelmat olisivat nykyistä paremmin toteutettavissa. — P. P.

KARL LOEWENSTEIN: *Verfassungslehre*. Tübingen 1959.

Teos on ilmestynyt aikaisemmin nimellä »Political Power and the Governmental Process». Saksankielinen laitos on täydennetty ja uudistettu eurooppalaista lukijaa varten. Teoksen keskeisenä kysymyksenä on valtiosäännön merkitys poliittisessa järjestelmässä ja valtataistelussa. Tekijä käyttää hyväkseen sekä valtio-opin että vertailevan valtiosääntöoikeuden metodeja ja onnistuu esikuvallisella tavalla kuvaamaan ja arvostelemaan tosiasiallista valtiokäytäntöä sekä valtiosääntöjen dynamiikkaa. Erityisen mielenkiintoisista luvuista mainittakoon valtion tehtävien uusi kolmijako (poliittinen perusratkaisu, sen täytäntöönpaneminen ja poliittinen kontrolli), perustuslaillisen demokratian valtiotyypit sekä poliittinen pluralismi. Suomalaiselle lukijalle teos antaa viitteitä siitä miten reaalisten ja normatiivisten yhteiskuntatieteiden sovelluttaminen samassa tutkimuksessa olisi suoritettava. — K. S.

JEAN MEYNAUD: *Introduction à la science politique*. Armand Colin, Paris 1959.

Nummer 100 i den livaktiga serien »Cahiers de la Fondation Nationale des Sciences Politiques» är ett arbete av ovanligt stort intresse. IPSA:s förra generalsekretärare Jean Meynaud, nu professor i Lau-

sanne, har här presterat en i många avseenden fängslande inledning till studiet av politiken. En vidsträckt kännedom om den moderna statsvetenskapliga litteraturen och en deciderat empirisk inställning kännetecknar arbetet. Meynaud har också lyckats finna en medelväg mellan två ytterligheter, i vilka metodologiska arbeten lätt hamnar; hans bok är varken en filosofisk traktat eller en forsakningsteknisk handbok, utan kan verkligen karakteriseras som en introduktion till teoribildningens problem inom statsläran. — *J.-M. J.*

JÖRGEN WESTERSTÅHL — CARL-GUNNAR JANSON: *Politisk press. Studier i dagspressens politiska roll i Sverige.* Ingår i serien »Studies i Politik», utgivna av Statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet. Göteborg 1958.

Presstudiet i Sverige har inte hittills nämnvärt intresserat därvarande statsvetenskapsmän, men genom föreliggande volym har det tagit ett stort steg framåt. Författarna har tagit till sin uppgift att klargöra sambandet mellan politisk hållning och tidningsläsning. Det hopsamlade materialet har delvis bestått i siffror om tidningspressens regionala utbredning, levererade av TS (Tidningsstatistik Ab, mot-svarande Levikintarkistus Oy. — Upplagekontroll Ab i vårt land), som jämförts med den officiella valstatistiken, delvis i läsarintervjuer. Författarna har alltså jämsides

begagnat såväl den ekologiska som intervjuemetoden. De anser sig kunna konstatera en viss korrelation mellan politisk hållning och tidningsläsning, som dock är speciellt svag då det gäller den stora liberala rikspressen. — *J.-M. J.*

ROLAND YOUNG (Edit.): *Approaches to the Study of Politics.* Northwestern University Press, Evanston, Ill. 1958.

Northwestern University halusi tarkistaa valtio-opin kurssejaan, ja tässä tarkoituksessa pyydettiin kahtakymmentäkahta valtio-opin, sosiologian ja psykologian ja psykologian tutkijaa (mm. Carl J. Friedrich, Hans J. Morgenthau, Richard C. Snyder, Talcott Parsons, Angus Campbell, Harold Guetskow) esittämään mielipiteitään, ei kuitenkaan vain kurssiohjeelmista, vaan yleensä valtio-opissa ja siihen läheisesti liittyvillä tieteenaloilla esiintyvistä pulmakysymyksistä. Myöhemmin yliopistossa järjestettiin neljä konferenssia, joissa keskusteltiin kirjoitusten pohjalta. Kirjoitukset on aiheittensa mukaisesti ryhmiteltyinä (political concepts, political theory, analytic systems ja community) julkaistu tässä teoksessa. Yhteenvetoa kirjoituksista ja keskusteluista ei valitettavasti ole tehty, esitettyjen ajatusten monitahoisuus ja käytetyn sanaston kirjavuus osoittavat valtiopillisen tutkimuksen vitalisuutta, mutta samalla tuloksia kokoavien synteiesien puutetta. — *M. E.*